

مجله دانشجویی فقه و حقوق

دانشکده فقه و حقوق

سال اول / شماره اول / بهار ۱۴۰۰

دانشگاه خاتم النبیین (ص)
معاونت پژوهش و فن آوری

معاونت پژوهش و فن آوری

چشم انداز

معاونت پژوهش و فن آوری قصد دارد در حوزه‌ی پژوهش، بین دانشگاه‌های نسل سوم جایگاه مناسب داشته و جزو رتبه‌ی اول تا سوم دانشگاه‌های هم‌تراز باشد.

لید لوری

د خیرنی او تکنالوژی مرستیالی نیت لری چي د خیرنی په برخه کې د دریم نسل د پوهنتونونو تر مینځ کې بنایسته مقام ولري او د هم کچي پوهنتونونو تر مینځ کې تل له لومړي څخه تر دریم درجي تر لاسه کړي.

Vision

Vice Chancellor of research intend to own appropriate position among third generation universities and get from first to third degree among the universities of the same level.

مأموریت

معاونت پژوهش و فن آوری تلاش می‌کند با تربیت پژوهشگر، استفاده از پژوهشگران متخصص کارآفرین و پیشرو در علم آفرینی، به‌کارگیری تکنالوژی‌های نوین پژوهشی؛ دانشگاه به سمت پژوهش محوری و کارآفرینی سوق یابد.

مأموریت

د خیرنی او تکنالوژی مرستیالی هڅه کوي چي د خپرونکو د روزني له لاري، د متخصص متشبث او مخکښ پوهي توليدونکي خپرونکي له نظرياتو په استفاده کولو او د تحقيق په باره د نوی تکنالوژی میتودونو په کارولو سره، پوهنتون په خپرنيز او کار کارموندني خواته لارښوونه وکړي.

Mission

Vice chancellor of research attempts to propel the university toward pivotal research and entrepreneurship by training researcher, using ideas of expert researchers, entrepreneur and pioneer in knowledge production and using new technological methods about research.

دانشگاه خاتم النبیین (ص)

معاونت پژوهش و فن آوری

دانشکده فقه و حقوق

کمیته تحقیقات علمی

■ مجله دانشجویی فقه و حقوق | سال اول ● شماره اول ● بهار ۱۴۰۰

عنوان مطلب شماره صفحه

۲..... مطالعه تطبیقی حق حیات زن از دیدگاه اسلام و غرب

۸ گزارش اولین محکمه تمثیلی قانون اساسی

۱۳..... شعر: باران

۱۴..... ماهیت دموکراسی و برداشت مردم افغانستان از دموکراسی

۱۷..... اخلاق اجتماعی چیست؟

۱۸..... مصاحبه با علی سینا ساحل

۲۳..... شعر: مادر...!

۲۴..... دختری که نگذاشت دنیا ناامیدش کند...!

۲۷..... دانشجویان ممتاز دانشکده فقه و حقوق (اول نمره تا سوم نمره عمومی)

۲۸..... EVAW Moot Court Competition 2020

صفحه آرای و طراحی: محمد مهدی حکیمی

مدیر مسئول: دکتر سید عبداللطیف سجادی

آدرس: کابل، دانشگاه خاتم النبیین (ص) دانشکده فقه و حقوق، کمیته تحقیقات علمی، کمیته تحقیقات دانشجویی

سر دبیر: عبدالصیر نبی زاده

دبیر اجرایی: مختاز سعادت

اعضای هیأت تحریریه:

علی سینا ساحل ، فاطمه مجروح ، سوسن علمیار ،

وحیده سادات ، سید عباس قبادی

مطالعه تطبیقی حق حیات زن از دیدگاه اسلام و غرب (با تأکید بر اسناد بین المللی)

مقدمه

حق حیات، به مفهوم حق بنیادی انسان برای زندگی کردن، دامنه وسیعی در ادبیات قرآنی و حقوق بین المللی معاصر دارد. از آن جایی که حقوق بشر منوط به زنده بودن بشر است، حق زندگی بر سایر حقوق اولویت دارد؛ زیرا بدون حق حیات، سایر حقوق بی ارزش و بدون کاربرد اند. حق حیات نزد اسلام حرمت فراوانی دارد. رعایت حرمت آن واجب است و، به واسطه این حرمت، سلب حیات و محروم کردن انسان از این موهبت الهی اگر به ناحق صورت پذیرد، نه تنها حرام است و مستحق کیفر، بلکه چنان شدید و عظیم است که گویی همه انسان‌ها از حیات شان محروم شده اند و جنایتی علیه بشریت «و لا تقتلو النفس التي حرم الله بالحق» (اسرا: ۳۳) تلقی میشود. بررسی‌ها بیانگر آن است که باور به حقوق فطری و طبیعی بشر از آغاز ظهور اسلام تا به امروز ادامه داشته است. از هنگامی که صاحبان قدرت بر افراد مظلوم ظلم پیشه کرده اند، اندیشه حقوق بشر برای مبارزه با بی عدالتی شکل گرفته و هدف آن تأمین کمترین حقوق برای افراد جامعه بوده است. با وجود آنکه حق حیات هر انسانی چنان بدهی است که نیازی به اثبات ندارد، اما این حق به اشکال گوناگون و حتی پیش از تولد انسان در معرض تهدید واقع شده است. سقط جنین، خودکشی، منازعات مسلحانه، و شکل بارزتر و خشن تر آن تروریسم از جلوه های این تهدید دائمی اند.

۱. تعریف حق حیات

قبل از تعریف حق حیات، نخست به تعریف حق می پردازیم. در فرهنگ فارسی حق به معنایی راستی، درستی و حقیقت تعبیر شده است (فرهنگ فارسی، ۱۳۷۵: ذیل حق). همچنین، به معنی ثابت که انکار آن روا نباشد هم آورده

چکیده

حق حیات از جمله مهمترین حقوق موضوعه برای انسان است که در ادیان الهی و اسناد بین المللی معاصر موضوعیت مربوط به خود را داشته است. علاوه بر این، حق حیات از جمله مهمترین اصول حقوق فطری است و دفاع قانونی از این حق و تأمین زیر ساخت های امنیتی لازم برای آن از ضروریات اجتماعی تلقی می شود. در ادیان الهی، به ویژه دین اسلام نیز حق حیات به مثابه موهبت الهی برای همه انسان‌ها، اعم از زن و مرد به رسمیت شناخته شده است و ضمن محکومیت دخترکشی، زن و مرد را از یک نفس شناخته، کشتن ناحق انسان‌ها را جنایت علیه بشریت معرفی میکند. در دوران معاصر، برخی از نظام های حقوقی دنیا، از جمله حقوق جهانی بشر، از دیدگاه غرب کرامت انسانی را که، از جلوه های حق حیات است، در کرامت ذاتی محصور کرده اند و از کرامت ارزشی سخنی به میان نمی آورند: حیات انسان را در بعد مادی نگریسته اند و حیات معنوی را نادیده انگاشته اند. درین مقاله پس از مرور مستندات حق حیات در اسناد بین المللی غرب معاصر با رویکرد تطبیقی به حوزه معنایی، موضوع، قلمرو و دامنه حق حیات برای زنان از دیدگاه اسلام و اسناد بین المللی مشخص شده، سپس مقایسه و مقابله شده اند.

کلید واژه ها: حق حیات، زن، حقوق بشر، انسان، حیات اجتماعی، حقوق فطری.

ارزشی نداشت. سپس، از قول برخی فضلا اضافه میکند که زن مانند حیوانات خرید و فروش میشد (وشنوی، ۱۳۵۲: ۱۳۵). در انسان بودن زن به عقل و نقل استشهاد میشود؛ از جمله دلایل عقلی آن است که هویت و تشخیص بدن به نفس و روح است، نه به جسم و بدنش، و روح نه مذکر است و نه مونث، بلکه مجرد است و زن و مرد هر دو را شامل میشود و آنچه زن و مرد را از هم متفاوت میکند مسایل مربوط به بدن است و نه روح (منصور نژاد، ۱۳۸۱: ۴۵).

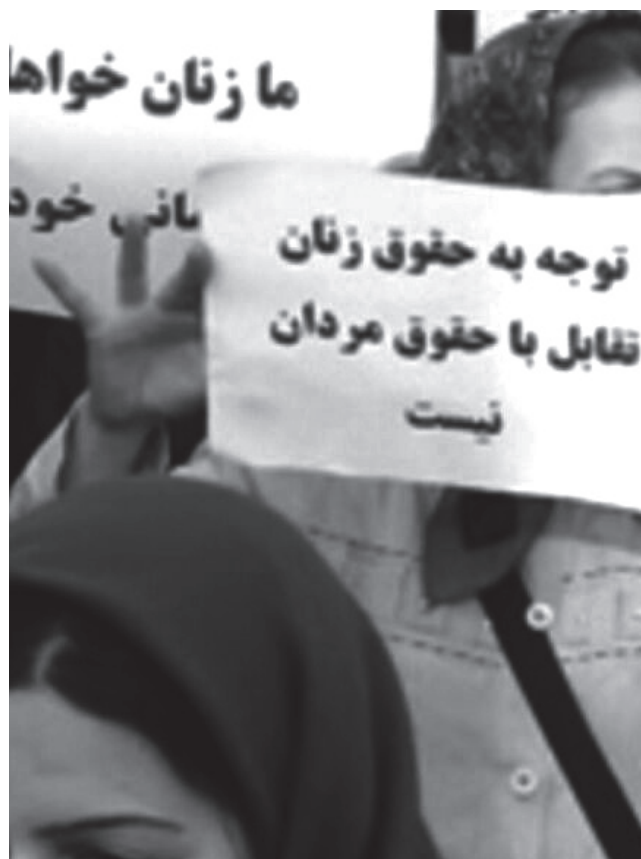
از نظر اسلام، زن در خلقت انسانی کامل است. نهایت کمال و جلوه نظام آفرینش در این است که هر موجودی در نقش حقیقی خود جلوه کند و به سوی کمال گام بردارد و نیروهای بالقوه را به فعلیت رساند. خداوند همه موجودات را در جای خود مطابق حکمت آفریده است؛ گل را با طراوت، زمین را سخت، آب را سیال و... و کمال هریک از آنها در این است که ویژه گی خود را حفظ کنند؛ از جمله مرد و زن جز از مجموعه هستی به شمار می آیند که هر یک مکمل وجودی دیگری اند (مصطفوی خمینی و جعفری ورامینی، ۱۳۸۲: ۲۷).

اسلام برای منقلب کردن اوضاع زمان جاهلیت نخست کشتن دختران نوزاد را ممنوع کرد. سپس، به دختران احترام گذارد. علت اینکه پیامبر اسلام دست دختر خود فاطمه زهرا را بارها

شده است (دهخدا، ۱۳۷۳: ذیل حق). در فرهنگ فارسی حیات را اینگونه تعریف کرده اند: «زنده بودن، زندگانی، زندگی، زیست» (فرهنگ فارسی، ۱۳۷۵: ذیل حیات). در فرهنگ عربی فارسی لاروس در تعریف حیات آمده است: ((زندگی، زیست، نتیجه فعالیت هماهنگ اعضای فعال برای حفظ و رشد موجود زنده)) (فرهنگ عربی فارسی ذیل الحیات). با وجود تلاش های فراوان دانشمندان، امروزه هنوز هم شناخت علمی و دقیقی از حیات وجود ندارد و ابهامات فراوانی درین زمینه همچنان کشف نشده و ناگشوده برجای باقی مانده است. انگلس در مورد تعریفی که خود از حیات کرده است می نویسد: تعریف ما از حیات طبعاً بسیار نارساست و از آنجا که حیات همه پدیده ها را به هیچ وجه در بر نمی-گیرد باید به مشترک ترین و ساده ترین شان محدود گردد. از نظر علمی همه تعریف ها کم ارزش اند (همان: ۱۱).

اسلام و حق حیات زنان

تاریخ شهادت می دهد که زن پیش از اسلام در کمال خواری و حقارت می زیست. فاضل ادهمی می گوید زن قبل از اسلام ستم کش، اسیر، و خوار بود؛ به طوری که نزد همه قبایل و اجتماعات عرب و غیر عرب کم ترین

و آزادی‌های اساسی برای همه « قلمداد کرده است (همان: ۲۰۴).

اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۰ دسامبر ۱۹۴۸) بند اول: « شناسایی حیثیت همه اعضای خانواده بشری و حقوق یکسان و انتقال ناپذیر آنان اساس آزادی و صلح را در جامعه بشری تشکیل می‌دهد»، بر حیثیت برابر همه افراد (ماده ۱) و حق زندگی، آزادی، و امنیت شخصی هر فرد (ماده ۳) و این که « هر کس حق دارد که شخصیتش به عنوان یک

انسان در مقابل قانون شناخته شود» (ماده ۶) تاکید میکند. اعلامیه مذکور، برای تضمین این اصل اساسی، اعلام می‌دارد: احدی را نمیتوان در برده گی نگه داشت (ماده ۴)، توقیف خودسرانه، حبس، یا تبعید نمود (ماده ۶) و تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قرارداد که ظالمانه و یا برخلاف انسانیت و شئون بشری باشد.

میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی نیز، ضمن تاکید بر « حیثیت ذاتی انسان» دولت‌های

میبوسید (که خود کاشف از کمال احترام است) این بود که دختران و زنان را در نظر پدر و شوهر خود محترم سازد (همان: ۷۴).

در دوران معاصر برخی نظام‌های حقوقی دنیا، از جمله حقوق جهانی بشر از دیدگاه غرب، کرامت انسانی را، که از جلوه‌های حق حیات است، در کرامت ذاتی محصور کرده اند. از کرامت ارزشی سخنی به میان نمی‌آورند. حیات انسان را در بعد مادی نگریسته اند، آزادی‌های فردی، که برای زنان مطرح است، در قالب نوشتار و ابعاد نظری باقی مانده، به منصفه ظهور نرسیده است. ازین رو، برخی دانشمندان معاصر غرب بزرگترین تهدید جامعه و فرهنگ مدرن غرب را ناشی از تهی شدن حق حیات تعبیر کرده اند. درین دوران، که مرزهای فرهنگی برداشته شده است و تبادلات فرهنگی، به واسطه ظهور فناوری پیشرفته ارتباطی، شکل جدیدی به خود گرفته به این مسئله کمک شایانی شده است.

نادیده گرفتن جایگاه حق حیات در منابع بین المللی

حق حیات اولین و بنیادی ترین حق بشر و فصل آغازین کتب حقوق بشر در همه نظام‌های حقوق بشری است. به عبارت دیگر، وجود دیگر حقوق پیش بینی شده در اسناد بین المللی حقوق بشر به وجود این حق وابسته است؛ زیرا بدون زندگی باقی حقوق ارزش یا کاربردی ندارند. حتی که از سوی کمیته حقوق بشر، در مقام ناظر بر حسن اجرای میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی، «حق برتر» خوانده شد (مظاهری، ۱۳۸۴: ۴۴). حیثیت و منزلت انسانی، با وجود طبیعی بودن آن در معرض تهدیدات و فشارهای جنایت آمیز بیرونی و در فضای نامتعادل اجتماعی، همواره آسیب پذیر است. برای از بین بردن این ناگواری‌ها، که وجدان بشری را جریحه دار می‌سازد، اتخاذ تدابیر حمایتی شایسته و سازمان یافته جمعی در مقابله با جنایات ضد صلح و امنیت ضرورتی اجتناب ناپذیر است (هاشمی، ۱۳۸۴: ۲۵).

منشور ملل متحد (۲۶ ژوئن ۱۹۴۵)، با ذکر مصیبت از دو جنگ جهانی خانمان برانداز ضمن اعلام ایمان مردم ملل متحد به حقوق اساسی بشر و به حیثیت و ارزش شخصیت انسانی در بند ۳ ماده ۱ خود، یکی از اهداف ملل متحد را در «پیشبرد و تشویق احترام به حقوق بشر

متعهد را در احترام به حقوق انسانی و تضمین حق ذاتی حیات (ماده ۱)، منع شکنجه (ماده ۷)، منع برده گی و کار اجباری (ماده ۸)، و منع توقیف و بازداشت خودسرانه (بند ۱ ماده ۹) متعهد و ملتزم کرده است (همان).

میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی در برگیرنده اصول اعلامیه جهانی حقوق بشر بوده است و با تاکید بر حقانیت آن اصول در بند ۲ ماده ۵ میثاق مقرر شده است: هیچ

گونه محدودیت یا انحراف از هر یک از حقوق اساسی بشر، که به موجب قوانین، کنوانسیونها، آیین نامه ها یا عرف و عادات در هر این میثاق به رسمیت شناخته شده است یا نافذ و جاری است به عذر اینکه این میثاق چنین حقوقی را به رسمیت نشناخته یا این که به میزان کمتری به رسمیت شناخته قابل قبول نخواهد بود (عبادی، ۱۳۸۳: ۲۱).

مجمع عمومی سازمان ملل در ۱۹۴۸ قرارداد بین

المللی جلوگیری از کشتار جمعی راتصویب کرد. به موجب این قرارداد کشتار جمعی (ژنوسید) منع شده است و اشخاصی که مرتکب آن شوند، اعم از اینکه اعضای حکومت یا مستخدمان دولت یا اشخاص عادی باشند، مجازات خواهند شد (همان: ۲۸).

از نظر این کنوانسیون، عبارت «تبعیض علیه زنان» به معنی قابل شدن هرگونه تمایز، استثنا یا محدودیت بر اساس جنسیت است که بر به رسمیت شناختن حقوق بشر زنان و آزادی های اساسی آنها بهره مندی و اعمال آن حقوق، برپایه مساوات با مردان، صرف نظر از وضعیت تاهل آنها، در تمام زمینه های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، مدنی و دیگر زمینه ها اثر مخرب دارد یا اصولاً، هدفش از بین رفتن این وضعیت است (مهرپور، ۱۳۸۴: ۴۰۹).

در این ماده تبعیض به معنایی رفتار متفاوت است و تبعیض جنسی عبارت از رفتار متفاوت به سبب جنسیت است. این ماده رفتار متفاوت با زنان را، که به شهروندان درجه دوم تبدیل شده اند، اصلاح میکند. ازین رو، تعریف جامع تبعیض را باید با توجه به اهداف کنوانسیون پذیرفت. برای آنکه زنان فرصت های آموزشی و شغلی بیشتری کسب کنند و در میانه راه نقش مادری و شغلی محکوم به توقف و ایستایی نشود. حمایت های از زنان و اتخاذ شیوه های سودمند برای آنها اقدامی است که به نحو مطلوب رفع تبعیض را میسر میسازد. چنانچه به درستی به تفاوت جسمی و طبیعی مرد و زن توجه شود، مبنای منطقی و عادلانه ای است برای رفتار متفاوت با زنان و درپرتو آن، وضع قوانین حمایتی به نفع آنها، به ویژه در تکمیل نقش مادری، افزایش توان جسمانی و کاستن از دشواری های شرایط کار تحقق می یابد. (همان ۵۱-۵۲).

ماده ۲ از طرح اعلامیه اسلامی حقوق بشر، تهیه شده از طرف کنفرانس دول اسلامی (قاهره) میگوید:

الف) زندگی موهبت الهی است و حقی است که برای هرانسان تضمین و برای همه افراد جوامع و حکومت ها واجب است که ازین حق حمایت نموده و در مقابل هر تجاوزی علیه آن ایستادگی کنند و جایز نیست کشتن هیچ کس بدون مجوز شرعی.

حق حیات شده است، متأسفانه در عصر حاضر تروریسم، بارزترین پدیده ای که باعث نقض این حق الهی شده، از تهدید ملی به تهدید بین المللی و جهانی تبدیل شده است. در عصر جهانی شدن و فناوری پیشرفته، اقدامات تروریستی دیگر در مرزهای ملی یا منطقه ای محصور نمی ماند. گسترش سلاح های کشتار جمعی، اقتصاد جهانی بدون مهار خصوصی، گسترش فقر و جهانی که در آن زندگی می کنیم شرایطی پدید آورده است که تروریست ها از آن سو استفاده می کنند، و بدیهی است که نتایج اقدامات تروریستی نقض حیات انسانهاست.

نتیجه گیری

حق حیات، در دو نظام حقوقی اسلام و غرب به رسمیت شناخته شده و برای جلوگیری از قتل نفس مجازات هایی وضع شده است. با این تفاوت که در نظام حقوقی غرب، حق حیات مطلق و ناشی از میل ذاتی انسان به صیانت نفس است، ولی در نظام اسلام، حق زندگی کردن موهبتی خدادادی است. مالکیت حیات و ممات از آن خداست و هیچ کس نمیتواند این حق الهی را از بین ببرد. در نظام حقوقی غرب، حق زندگی کردن تفسیر مادی میشود. این تفسیر مادی و حذف بعد معنوی منجر به پوچ انگاری شده

(ب) استفاده از وسیله ای که منجر به از بین رفتن سرچشمه بشریت به طور کلی یا جزیی شود ممنوع است.

(ج) پاسداری از ادامه زندگی بشریت تا هر جایی که خداوند مشیت نماید، وظیفه ای شرعی است (طباطبایی موتمنی، ۱۳۷۵:۳۹).

اعلامیه جهانی حقوق بشر در اسلام، در ماده ۷ بند الف، مقرر می دارد که زن در کرامت انسانی با مرد برابر است و در برابر حقوقی که دارد تکالیفی بر عهده او است. زن شخصیت اجتماعی دارد و در تعهدات و جریانات مالی خود استقلال دارد و نیز حق دارد نام و نسب خویشتن را حفظ کند (جعفری، ۲۱۰:۱۳۷۰).

با توجه به مطالب گفته شده، حق حیات انسان در اسناد بین المللی در حکم بنیادی ترین حقوق بشر و حق برتر شناخته شده و حیثیت و ارزش شخصیت انسانی محترم شمرده شده است. همچنین، در اعلامیه اسلامی حقوق بشر، زندگی را موهبت الهی دانسته، و کشتن انسان بدون مجوز شرعی را جایز نمیداند و پاسداری ازین حق الهی را وظیفه شرعی میداند. این اعلامیه زن را در کرامت انسانی با مرد برابر میداند و زن دارای شخصیت انسانی معرفی میکند، اما با توجه با تأکیدی که در اسناد بین المللی در باره حفظ

و قتل عام دسته جمعی انسان‌های بی‌گناه، اعم از زن و مرد، و سکوت معنادار کشورهای مدعی حقوق بشر، به ویژه مجامع بین‌المللی، در این زمینه پشت‌ازند.

توضیح بیشتر اینکه در دوران معاصر، موارد و مصادیقی همچون سقط جنین، قاچاق اعضای بدن زنان و کودکان، افزایش فقر و بی‌عدالتی، بی‌خانمانی، بی‌سوادی، عدم دسترسی به سطوح اولیه بهداشتی، نداشتن شرایط مناسب زیست محیطی، آلودگی‌های زیست محیطی، نسل‌کشی در بوسنی و هرزگوین و همچنین پدیده شوم تروریسم نمونه‌های بارز و علنی در جهان معاصر و به چالش کشیدن حق حیات در سایه اسناد و محاکم و دادگاه‌های بین‌المللی حقوق بشر است، اما در دین اسلام، که با ظهورش حیات دوباره به انسان‌ها بویژه زنان بخشید، و در آیات قرآن‌کریم این حق الهی به کرات آمده است. زن و مرد را در کمالات انسانی یکسان و در کنار هم بیان می‌دارد.

است و پیامد مهم آن، از بین رفتن هویت انسانی و از بین رفتن شخصیت و انسانیت بشر است، ولی در اسلام حیات هم بعد مادی و هم بعد معنوی دارد.

نظام حقوقی اسلام، با لحاظ کردن به هر دو حق، هم برای حیات مادی و هم حیات معنوی انسان‌ها ارزش قایل است و در این دو بعد، برای زن و مرد تفاوتی قایل نشده است و هر دو را یکسان در نظر گرفته است.

حق حیات در ادیان و اسناد بین‌المللی در حکم مهمترین اصل حقوق فطری همه انسان‌ها به شمار می‌رود. در گذشته و بیشتر در قرون معاصر، به عناوین مختلف نادیده گرفتن این حق را شاهدیم؛ به طوری که برخی کشور های غربی با نادیده گرفتن این حق به سبب طمع کاری، و استیلای نظام سرمایه داری در جهان ارتباطات و فرهنگ و اقتصاد و سیاست، انحصار منابع انرژی، و زیرپا گذاشتن اسناد بین‌المللی و با انگیزه های استعماری و با گسترش سلاح های کشتار جمعی

منابع

- ۱: محمد معین، فرهنگ فارسی، جلد دوم، انتشارات امیر کبیر، چاپ دهم، ۱۳۷۵
- ۲: محمد معین، سید جعفر شهیدی، لغت نامه دهخدا، انتشارات موسسه انتشارات و چاپ تهران، ۱۳۷۳
- ۳: خلیل سید حمید، فرهنگ فارسی عربی لاروس، ترجمه کتاب العجم العربی الحدیث، جلد دوم، چاپ ششم، ۱۳۷
- ۴: طباطبایی، محمد جواد صاحبی، فلسفه سیاسی، شماره ۲۶، انتشارات کیهان اندیشه، ۱۳۶۸
- ۵: اکبر هاشمی، آیات الاحکام، انتشارات بوستان کتاب قم، ۱۳۸۴
- ۶: سعید کریم پور، انجیل برنابا، انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۳
- ۷: نقبایی، حسام، سیر تکامل حقوق زن در تاریخ و شرایع، انتشارات بی‌نا تهران، ۱۳۳۷
- ۸: منصور نژاد، نقش زنان در تشکیل و تحکیم خانواده، انتشارات تهران برگ زیتون، ۱۳۸۱
- ۹: مصباح یزدی، محمد تقی، زن نیم پیکر از اجتماع، انتشارات موسسه امام خمینی، قم ۱۳۷۸
- ۱۰: محسن کدیور، اسلام و حقوق بشر، انتشارات کویر، چاپ چهارم، ۱۳۸۸
- ۱۱: جعفری تبریزی، حقوق بشر جهانی، انتشارات موسسه تدوین و نشر آثار استاد غلام محمد تقی جعفری، ۱۳۸۵.

"محکمه تمثیلی حقوق اساسی افغانستان"

Afghanistan Constitutional Meet Court Competition

(ACMCC)

Final Re

گزارش اولین محکمه تمثیلی قانون اساسی

در این مرحله در با حجم گسترده ای از مشکلات و چالش ها روبرو بودیم. زیرا هیچ تجربه قبلی محکمه تمثیلی قانون اساسی را نداشتیم و نیز نهادهای که به شکایت از نقض قانون اساسی افغانستان رسیدگی کند در قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان پیش بینی نشده است. وضعیت قرنطین عمومی و تعطیلی دانشگاهها در سراسر کشور مزید بر علت و دست و پاگیر شده بود و بالاخره تصمیم گرفته شد که مسابقه محکمه تمثیلی قانون اساسی افغانستان را به صورت آنلاین برگزار نمایم و راه اندازی رقابت ملی محکمه تمثیلی قانون اساسی افغانستان، در نوع خود بی نظیر ،بی سابقه و ابتکاری بود.

خوشبختانه با فراخوانی عمومی استقبال خوبی ازین ابتکار بی نظیر، در سراسر افغانستان شد .۳۴۰۰محصل برای اشتراک در برنامه ثبت نام کردند .

ابتکار بی نظیر؛ برگزاری اولین دور رقابت ملی محکمه تمثیلی قانون اساسی افغانستان همه چیز از یک ایده شروع شد. جمع از متخصصین حقوقی و علمی همواره در جستجوی راه های بهتر جهت ارتقای ظرفیت و رشد دانش حقوقی و پاسخ گویی به چالشهای فراروی موضوعات حقوقی و قانونی در افغانستان و مطابقت بیشتر حقوق و سیستم عدلی و قضایی و نهادهای مسئول تطبیق قوانین افغانستان، با آخرین دست آوردها و پیشرفت جهانی بود. از میان قوانین افغانستان، قانون اساسی افغانستان موضوع کار قرار داده شد. همچنین شیوه های رایج ارزیابی قوانین فراروی ما زیاد بود و برخی از شیوه ها کم و بیش استفاده شده بود اما روشی که می توانست نقط قوت و ضعف قانون اساسی افغانستان را در یک آزمون عملی به خوبی برجسته سازد در اوایل برای ما نا مکشوف بود آن اجرای محکمه تمثیلی قانون اساسی افغانستان بود.

تمثیلی حقوق اساسی افغانستان

Afghanistan Constitutional Moot Court Competition
(ACMCC-2020)
Final Round

ابتکار بی نظیر؛ برگزاری اولین دور رقابت ملی محکمه تمثیلی قانون اساسی افغانستان همه چیز از یک ایده شروع شد. جمع از متخصصین حقوقی و علمی همواره در جستجوی راه های بهتر جهت ارتقای ظرفیت و رشد دانش حقوقی و پاسخ گویی به چالشهای فراروی موضوعات حقوقی و قانونی در افغانستان و مطابقت بیشتر حقوق و سیستم عدلی و قضایی و نهادهای مسئول تطبیق قوانین افغانستان، با آخرین دست آوردها و پیشرفت جهانی بود.

تمثیلی حقوق اساسی افغانستان

به علاوه مرحله ابتدایی در زون غرب به میزبانی دانشگاه دولتی هرات، برای ۳۰ تن از ولایت هرات و همجوار هرات برنامه برگزار گردید، از میزبانی این دانشگاه و همکاران مان در این ولایت که همه رضا کارانه با ما پیوسته بودند جهان سپاس مینمایم. با ختم مراحل ابتدایی اشتراک کنندگان که بالاترین نمرات مرحله ابتدایی را کسب کرده بودند، به مرحله حساستر یعنی مرحله نیمه نهایی ۲۰ تن راه پیدا کردند.

اشتراک کنندگان که بالاترین نمرات دوره نیمه نهایی را کسب کرده بودند به مرحله نهایی مسابقه ۶ تن راه یافتند.

مرحله نهایی مسابقه با میزبانی سخاوتمندانه و خوب دانشگاه خاتم النبیین در دو روز متوالی برگزار گردید. خاتم النبیین که یکی از دانشگاه های معتبر و شایسته و علمی افغانستان است دو روز متواتر سالن عمومی و بخش از امکانات اداری خویش را در اختیار برنامه رقابت ملی محکمه تمثیلی قانون اساسی افغانستان قرار دادند. میزبانی دست اندکاران خاتم النبیین به ویژه ریاست محترم دانشکده حقوق و فقه جناب استاد عبدالصیر نبی زاده بی نظیرو بسیار عالی و فراتر از تصور ما بود. باید یاد آور شویم که میزبانی دور نهایی مسابقات

اشتراک این تعداد از محصلان بی سابقه بود و مدیریت درست آن نیز خود چالش دیگری بود که فراروی ما قرار داشت. تدبیر گرفته شد که ۳۴۰ تن محصل را در قالب ۱۰۰ تیم تنظیم کنیم. آموزش تیم ها با ۴۳ مربی با تجربه آغاز شد. باید یاد آور شویم که ۳۴۰ اشتراک کننده از ۳۲ ولایت افغانستان و حدودا ۳۰ دانشگاه را شامل میشد. نخستین بار در تاریخ کوتاه محاکم تمثیلی افغانستان وسعت برنامه خیره کننده می نمود. اشتراک کنندگان به گروه های مدعی و مدعی علیه تقسیم شدند و هر گروه از زاویه دید خود باید نسبت به قضیه فرضی دفاعیه می نوشتند. پس از ختم مرحله نوشتاری و تحویل گیری نوشتار حقوقی اشتراک کنندگان، مرحله بعدی یعنی ارایه شفاهی فرا رسید. با فرا رسیدن مرحله دوم یعنی ارایه شفاهی کشور نیز از وضعیت قرنطین کم کم بیرون شد.

برای موثر شدن بیشتر برنامه، برنامه ارایه شفاهی را به دو شیوه آنلایین و حضوری برگزار کردیم. اشتراک کنندگان مرکز حضوری اجرا کردند و اشتراک کنندگان ولایات به صورت آنلایین در این مرحله حضور یافتند. مراحل ابتدایی با میزبانی دانشگاه رنا برگزار گردید.

وَإِذَا حُكِمَ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ يَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ
و هنگامي که میان مردم داوری می کنید، به عدالت داوری کنید
النساء: ۵۸

تمثیلی حقوق اساسی افغانستان

Afghanistan Constitutional Moot Court Competition
(ACMCC-2020)
Final Round

۱۳۹۹ هـ - ۸-۱۷

مشخص گردید. در مقام مدعی احمد قاسمی قادر به کسب مقام اول شدند و خانم دیبا احمدی در جایگاه مدعی علیه عنوان اولی را بدست آوردند. علی سینا ساحل دانشجوی دانشکده فقه و حقوق دانشگاه خاتم النبیین (ص) مقام دوم و نایب قهرمان مدعی علیه و ریحانه اسحق عنوان نایب قهرمان مقام مدعی شناخته شدند. همچنین خانم مرسل خیر زاده و محمد حارث شریف مقام های سومی مدعی و مدعی علیه را کسب کردند. باید یاد آوری شود که به بهترین رایه کننده مرحله ابتدایی و نیمه نهایی و به بهترین نوشتاری حقوق مدعی و مدعی علیه جوایز، تندیس و لوح تقدیر اعطا شد.

محکمه تمثیلی قانون اساسی افغانستان اولین بار در افغانستان با کمک و همکاری شرکت خدمات حقوقی شجن، خدمات حقوقی لکس فرغانه، شرکت خدمات حقوقی دادبان کابل، شورای فرهنگیان افغانستان، موسسه انتشارات مقصودی دانشگاه های دولتی و خصوصی و قضات محاکم تمثیلی برگزار شد و سال های آینده نیز این برنامه برگزار خواهند گردید.

از سوی دانشکده فقه و حقوق دانشگاه خاتم النبیین، موثریت برنامه بیش از پیش بالا برد. اعلان نتایج مسابقات و دور نهایی در سالن اجتماعات دانشگاه خاتم النبیین، با اشتراک اساتید دانشگاه های دولتی و خصوصی، دانشجویان دانشگاه ها اشتراک کنندگان برنامه، نماینده دفتر بانوی اول، رئیس مرکز آموزش های حقوقی دانشگاه کابل، نماینده دانشگاه رنا، اعضای کادری دانشگاه خاتم النبیین، داکتر عبدالقیوم سجادی نماینده اندیشمند و فرهیخته پارلمان، استاد علی شاه حسنی معاون اداری مالی دانشگاه خاتم النبیین، نماینده کمیسیون نظارت بر تطبیق قانون اساسی افغانستان روز پنجشنبه ۱۸ جدی ۱۳۹۹ به مناسبت هفدهمین سالگرد تصویب قانون اساسی افغانستان برگزار گردید. سخنرانان پیرامون اهمیت برگزاری محاکم تمثیلی مخصوصا محکمه تمثیلی قانون اساسی برای ارتقای ظرفیت محصلان حقوق و شرعیات تاکید کردند.

در نهایت میان راه یافتگان دور نهایی، رقابت محکمه تمثیلی برگزار شد و برندگان نهایی

باران

باران

کلماتم را غمگین می‌کند
شرمنده‌ام که اینگونه در شعر می‌گم
گریه که میکنم، به مسافر همیشه بارانی می‌مانم
که گویا بعد رفتنش قطعی عشق می‌آید

بارانه وار موهایت را میسرایم
موه هایت درازترین شعر جهانست
شعری که چشمهای نم زده یک زن را به یاد می‌آورد
زنی که از پشت هزار پنجره پرده های تاریک غم را کنار زد
باد را بوسید تا از جوانه های سبز گندم بگذرد و دستی برای سلام تکان برده
به یاد می‌آورم

وقتی ماه از پشت شافه های سرد زمستان میتابد
شکوفه های حمل در موهایت خالی بود
من حیات تازه ای با بغض آسمان در خود نفس کشیده‌ام
بیا

بیا برویم
عمر زنده به گوریست
ریشه های مرگ ماه و سال را به آغوش گرفته است
به من نگاه کن
تا زمستانی از تن جنگل تکان بخورد
باد مهرم است
اگر روی موهایت بوزد
دل بسپارد....

موهایت را بیاف
یکی زیر یکی رو
یکی زیر یکی رو
بگذار شعر کوتاه شود
ویرانه مرا یک وطن در آغوش بگیر
تا غبار بر جا مانده برسینه ام سنگینی نکند
دستی تکان بده

دستی برای خداافظی
بدور از پروازی که
دستهای خالی از زنده گی را نفس می‌کشد
نفس می‌کشد

شاعر فاطمه مجروح

ماهیت دموکراسی و برادشت مردم افغانسختان از دموکراسی !

سید عباس قبادی
دانشجوی سمستر پنجم دانشکده فقه و حقوق

۱- ماهیت دموکراسی :

برای اینکه بتوانیم ماهیت و حقیقت دموکراسی را بفهمیم باید دموکراسی را از دو جهت مورد بحث قرار دهیم : از جهت نظری و از جهت عملی .

۱-۱- جهت نظری:

دموکراسی واژه ای ترکیبی است متشکل از دو واژه یونانی «دموس» و «کراسی یا کراتوس» .

(الف) دموس به معنایی مردم یک سرزمین و یا یک کشور ، و به معنایی «اراذل و اوباش» و «قشرهای زیر دست جامعه نیز آمده است» .

(ب) کراسی به معنایی ، حکومت.

(ت) کراتوس به معنای قانون و به معنای قدرت می باشد .

(ث) مطابق کلمات ترکیبی دموکراسی ، پس معنایی دموکراسی از نظر تحلیل واژه های آن ، یعنی : حکومت مردم ، قانون مردم ، قدرت مردم می باشد .

(ج) اما در اصطلاح ، دموکراسی مطابق تعریف ابراهام لینکن ، به معنای حکومت توسط مردم ، یعنی مردم حکومت گران را توسط آرای شان انتخاب می کند ، آمده است .

۱-۲- جهت عملی:

زمانی که دموکراسی را از جهت عملی مورد بحث و بررسی قرار می دهیم ، با معنای لغوی و اصطلاحی خود سازگاری ندارد و برای اثبات این مدعی باید دموکراسی در طول تاریخ مطالعه کنیم و با مطالعه متوجه می شویم که دموکراسی از جهت عملی به دو دوره و به دو نوع مورد تقسیم قرار گرفته است که عبارت از دموکراسی قدیم و دموکراسی جدید .

(الف) دموکراسی قدیم

این دموکراسی مربوط به یونان باستان است که مردم در یک میدان جمع می شد و بدون کدام رییس و حاکم ، در مورد سرنوشت شان تصمیم می گرفت و

حکومت شان را می ساخت .

اگر نظری به دموکراسی یونان باستان (دموکراسی قدیم) اندازیم ، معلوم می شود که دموکراسی که به معنای حکومت مردم یا حکومت مردم سالاری نیست چرا که ؛ زنان و بردگان حق شرکت در آن جلسه تصمیم گیری را نداشت ، تنها کسانی حق شرکت در آن جلسه را داشتند که ، دارای ثروت و قدرت بودند و از نظر جنسیتی باید مرد می بودند . با این شاخصه یک جامعه طبقاتی به وجود آمده بود ، دو سوم جمعیت کنار زده شده بود و ریت حساب می شدند و ریت هم به معنای رمه می باشد .

(ب) دموکراسی جدید :

زمانی که معلوم شد دموکراسی قدیم ، حکومت مردم سالاری نیست ، دموکراسی جدید را به وجود آوردند که عبارت از اصالت فرد ، آزادی ، برابری و تساهل و تسامح می باشد .

اصالت فرد : یعنی اینکه جامعه از فرد یا افراد تشکیل شده است و هر چیزی با منافع فرد مخالف باشد قابل قبول نیست و باطل است.

آزادی یعنی : فرد باید آزادی مطلق داشته باشد و هیچ مانع برای گفتن و انجام دادن کاری ، نداشته باشد .

برابری یعنی : همه در جامعه یک سان است و از حقوق مساوی برخوردار است و هیچ کسی بر دیگر برتری ندارد.

تساهل و تسامح یعنی : همدیگر پذیری و قبول کردن نظرات یک دیگر .

(ت) دموکراسی جدید ، با خصوصیات و اصول که دارا است ، حکومت مردم سالاری را به وجود آورده نمیتواند چرا که این اصول اصلاً قابل اجرا نیست و اگر اجرا شود ، یک حکومت جنگلی به وجود

می آید به دلایل :

اصلت فرد درست نیست قابل اجرا نیست، چرا که هر فرد خواست های خاص خود را دارد و اگر هر کسی خواسته های خود را اجرا کند، خواست های مردم با هم تعارض میکند، در نتیجه یک زندگی حیوانی و جنگلی به وجود می آید.

آزادی مطلق درست نیست قابل اجرا نیست، چرا که اگر هر فرد آزادی خود را استفاده کند در حقیقت مانع آزادی دیگر میشه.

برابری هم اصلا وجود ندارد، چرا که وقتی آزادی بود، هر کسی به اندازه توان خود به جای میرسد، پس برابری وجود ندارد و همه برابر نیستند. تسامح و تساهل به وجود نمی آید، چرا که در جامعه آزادی و برابری نیست.

ث) مطابق این دلایل دموکراسی جدید، یک امر خیالی و محال است و قابل اجرا نیست، در نتیجه، دموکراسی به معنای حکومت مردم سالاری نیست.

۱-۳- حقیقت دموکراسی :

اگر در مورد ماهیت تحقیق درست شود، معلوم خواهد شد که دموکراسی به معنایی حکومت قانون است، هدف از قانون، قانون اساسی است.

قانون اساسی عالی ترین سند حقوقی یک کشور است و رهنمایی برای حکومت کردند. اما : این قانون را هم مردم نساخته اند.

قانون اساسی توسط قوه موسس ساخته میشه، قوه موسس کسانی هستند که قدرت را به دست داشته باشند، مانند : حاکمان و رهبران؛ مثل زمان یونان باستان.

خلاصه تمام بحث اینکه دموکراسی میشه حکومت قدرت مندان، یعنی هر کی قدرت داشت حکومت میکند و مردم سالاری معنا ندارد.

۲- برداشت مردم افغانستان از دموکراسی :

در بحث تحت عنوان برداشت مردم افغانستان از دموکراسی، چند مطلب باید توضیح داده شود :

۲-۱- تاریخ ورد دموکراسی در افغانستان :

با مطالعه در تاریخ در مورد ورد دموکراسی در افغانستان در میابیم که دموکراسی در افغانستان به ده سال پایانی دوره پادشاهی محمد ظاهرشاه بر می گردد.

برخی ها معتقد است که دموکراسی از زمان محمد ظاهر شاه نبوده بلکه اساس دموکراسی در دوران امان الله خان پادشاه پیشین گذاشته شده بوده است. اما؛ روند دموکراسی در افغانستان با توشیح قانون اساسی جدید این کشور در اول اکتبر ۱۹۶۴ میلادی

تقویت یافت. این قانون اساسی اعطایی بود یعنی توسط نظام حاکم ساخته شده بود.

۲-۲- دلیل ورود دموکراسی در افغانستان :

دلیل اینکه چرا ظاهر شاه قانون اساسی جدید را ساخت یا دموکراسی بنا نهاد، درست معلوم نیست، اما مهم ترین دلیل آن شاید همین نارضایتی مردم از حکومت های مطلقه و خود کامه حاکمان پیشین بوده است، با آن جنایات که نادر شاه و کسانی قبل از نادر انجام داده بود، مردم تقریبا به ضد حکومت بسیج شده بودند چنانکه نادر شاه توسط یک از شاگردان مکتب کشته شد.

لذا ظاهر شاه ترسیده بود که مبادا مردم به ضد حکومت شورش کنند و حکومت شاهی را نابود کند لذا قانون اساسی جدید را ساخت و برای مردم حق و حقوق قایل شد.

ظاهر به این فکر بود که با شاهی مشروطه و حکومت دموکراسی یک حزبی و دو حزبی، دوباره به عنوان ریس حکومت و یا رهبر سیاسی قدرت را به دست بگیرد.

۲-۳- اولین گام دموکراسی در افغانستان:

سوم مارچ ۱۹۶۳، داوود خان استعفای خود را از صدارت به پادشاه سپرد و سپس دکتر محمد یوسف به عنوان صدراعظم توسط ظاهر شاه تعیین شد. دکتر محمد یوسف از خانواده شاهی نبود و این اولین بار بود که مهمترین مقام بعد از پادشاه به کسی سپرده می شد که عضو خاندان سلطنتی نبود. برخی کارشناسان معتقدند که این اولین گام به سوی دموکراسی و تحولی بزرگ در حاکمیت افغانستان به شمار می رفت؛ خلاصه این دموکراسی در افغانستان فراز و نشیب های خود را داشت و تا اکنون ادامه دارد.

۲-۴- برداشت های نادرست از دموکراسی در افغانستان:

مردم افغانستان از دموکراسی برداشت های مختلف کردند، مطابق طبقات اجتماعی مثل طبقه ای تحصیل کرده، طبقه روحانیت، طبقه ای جوان و طبقه حاکمه. الف) طبقه سیاسی یا به اصطلاحی، طبقه تحصیل کرده:

اینها از دموکراسی این برداشت را کردند که، دموکراسی یعنی مخالف حکومت حرف زدن، یعنی حزب ساختن و حرج و مرج را به وجود آوردند و عمل کرد این طبقه به درد جامعه نخورد و مردم را بد بخت تر ساخت با ساختن احزاب در افغانستان همه خودشان را به کار های واهی و بی اساس

مصرف کردند، و هیچ خدمتی برای مردم نتوانستند و نه تنها خدمت نکردند که جامعه افغانستانی را به و افراط و تفریط را به وجود آوردند؛ یکی کمونست شد و دیگری هم بنیادگرایی اسلامی. شاید این داستان بیان کننده طرز رفتار طبقه سیاسی باشد، داستان از این قرار است که: پادشاهی به وزیر خود گفت: قانونی، وضع کن که من مالک، جان و مال مردم شوم. وزیر قانون وضع کرد:

۱: پادشاه صاحب جان و مال مردم است

۲: مالیات دو برابر

۳: مردم حق آروق زدن را ندارد

پادشاه به وزیر گفت مردم چرا آروق زنند؟ وزیر گفت بعدا حکمتش را می فهمی.

قانون در بین مردم بیان شد و طبقه سیاسی شروع کردند به مخالفت با حکومت، گفتند که اینکه پادشاه صاحب جان و مال مردم است قبول است چون پادشاه است. مالیات دو برابر این هم قبول چرا که حکومت نیاز دارد. اما چرا آروق زنیم، این یکی قابل قبول نیست.

دگه شروع کردند به کارهای به اصطلاح سیاسی خودشان، یعنی شروع همان آروق زدن، در بازار آروق میزند، جلسات تشکیل دادند آروق زنی تشکیل دادند. این احمق ها دو مورد اول که مهم بود اصلا مدنظر نگرفتند، خودشان را مصرف آروق زدن کردند. بعدا وزیر به پادشاه گفت حکمش را فهمیدی؟! پادشاه گفت بله.

ب) طبقه روحانیت:

طبقه روحانیت البته یک عده ای شان این برداشت را کردند که، دموکراسی یعنی آزادی بیان و شروع کردند به سخنرانی های تفرقه آمیز و توهین به

یک دیگر. جنگ هفتاد و دو ملت همه را عذر بنه - چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند علمای شیعه اهل سنت را بد می گفتند و علمای اهل سنت، شیعه را بد می گفتند این اهانت و اهانت بازی تا حدی پیش رفته بود که در یک منطقه دو مسجد از شیعه و اهل سنت بوده و روز های جمعه از هر دو مسجد با بلندگو های توهین و هانت به هر دو مذهب می شده.

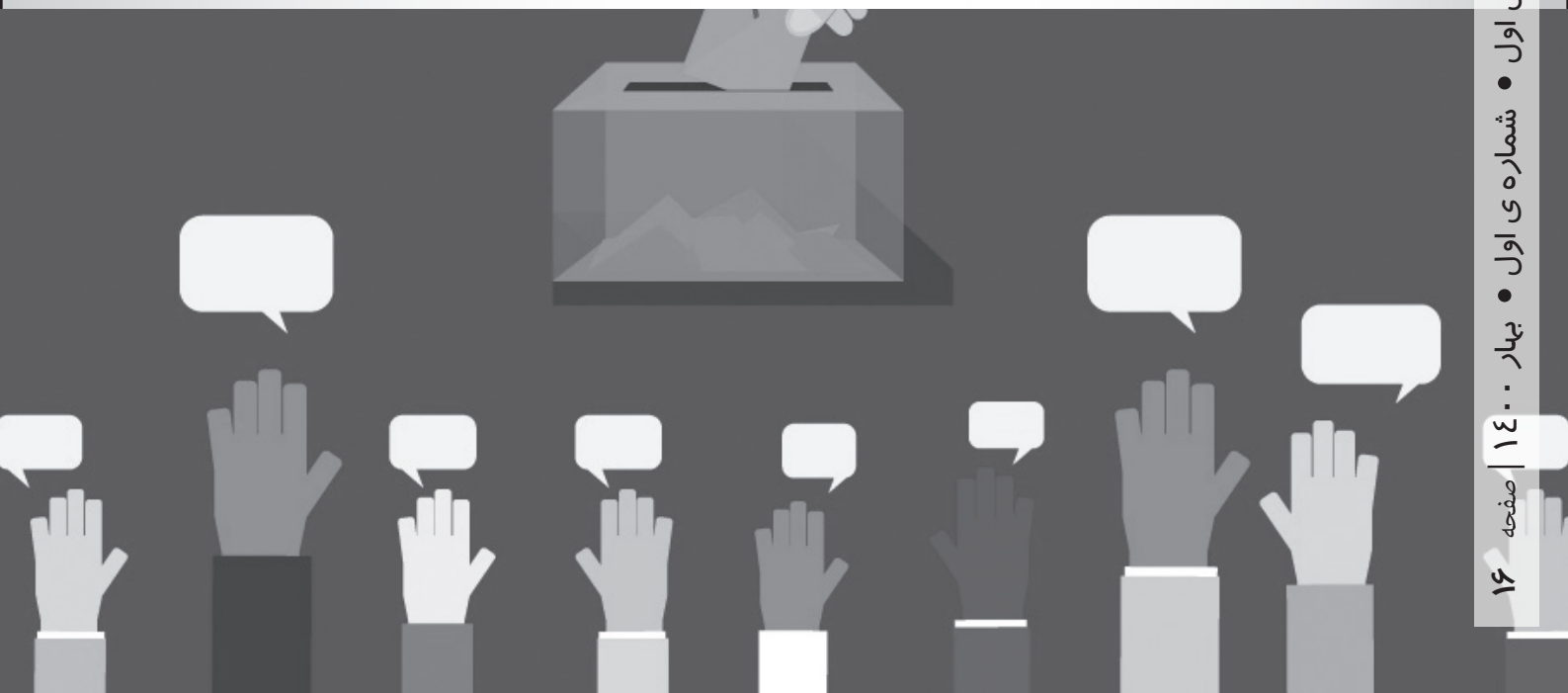
ت) طبقه جوان:

نسل جوان، از دموکراسی برداشت را داشتند و دارند که دموکراسی، یعنی آزادی مطلق، یعنی بی بند باری، یعنی بی حجابی. شاید این شعر بیان کننده برداشت نسل جوان از دموکراسی باشد:

نه سر بازی، نه جان بازی بزن بریم دختر بازی / نه رو سری، نه تو سری، حکومت، دوست پسری

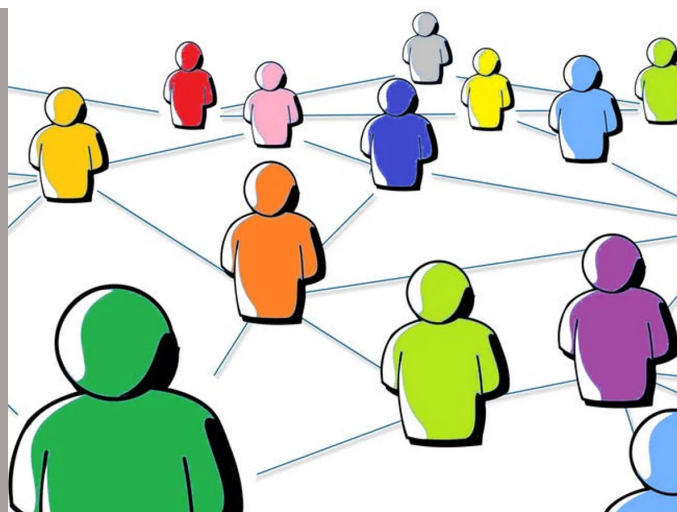
این برداشت بچه ها را اراذل، اوباش و لنده غر ساخت و دختران را به بی حجابی و بد حجابی کشاند و فحشاء و فساد های اخلاقی را در جامعه افغانستان زیاد کرد و یا به وجود آورد. این بی حجابی و بدحجابی به جای رسیده بود که دیگر کوچک ترین نشانه از حجاب اسلامی وجود نداشت (ث) حکومت یا طبقه حاکم:

حکومت یا طبقه هم به هیچ کسی ارزش قایل نیست که همان کاری را میکند که خودشان میخواهد و این دموکراسی، ری گیری و انتخابات یک عوام فریبی است پیش نبوده و نیست. امروزه هم همان برداشت های نادرست از دموکراسی در افغانستان وجود دارد و طیف های جامعه و طبقات اجتماعی مشغول و مصرف به عملکرد های نادرست خود هستند

اخلاق اجتماعی چیست؟

نویسنده: فاطمه مجروح
دانشجوی حقوق جزا و جرم‌شناسی

یک ارزش و اصل پذیرفته شود، تمام افراد جامعه بدور از الزام و محکومیت پایبند به تمام اصول و قوانین خواهند شد. و اینگونه خواهد بود که انسانها به باورهای یکدیگر احترام گذاشته، از تحقیر، توهین و ظلم بر یکدیگر دست بردار خواهند داشت؛ زیرا «اخلاق اکسیر نجات بخش جامعه است».

در صورتیکه زوال اخلاقی در یک جامعه بوجود بیاید اعمال غیر اخلاقی، جرایم، از هم پاشیده شدن کانون گرم خانواده و بی عدالتی سراسر جامعه را در بر گرفته و آسیب های اجتماعی غیر قابل جبران را به وجود خواهد آورد. به گونه ای که اگر اوضاع و احوالات جاری در کشور، از جمله نبود امنیت، صلح، عدالت و نبود امکانات یکسان برای اتباع، مورد بررسی قرار دهیم با جامعه ای پُر از خشونت و تبعیضات روبرو خواهیم شد.

فلوارانس اسکاول شین بسیار حرف خوبی را مطرح می کند: «جامعه ای که در آن نفرت زیاد است، همه در آن درگیرند، اگر حتی یک نفر مورد نفرت و نفرت قرار گیرد همه از تشعشع منفی آن نفرین به نوعی برخوردار می شوند!»

رشد اخلاقی از دوران کودکی آغاز میشود، کودکی که به اطراف توجه می کند و کارهای دیگران را میبیند، درسهای زیادی برای یاد گرفتن دارد و آموزش اخلاقی را از آن دوران آغاز کرده است. این درسهای اخلاقی به اندازه هر علم و فنونی مهم هستند و خانواده نخستین مدرسه فضیلت هاست، به گفته مصطفی ملکیان: «هدف از تعلیم و تربیت اخلاقی انتقال دانایی و توانایی به مخاطب است». لذا باید اخلاق اجتماعی از آوان کودکی توسط رسیده گی از سوی خانواده به تربیت و تعلیم فرزند به وجود بیاید، تا ارزش های اجتماعی نهادینه شده و حفظ شود.

اخلاق اجتماعی جزئی از ارزشهای اجتماعی و فرهنگیست، زیرا تا زمانیکه اخلاق اجتماعی در یک جامعه وجود نداشته باشد، یک جامعه بی فضیلت است. لذا هیچ گونه توسعه فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در آن بوقوع نخواهد پیوست بلکه این بُعدها فلج خواهد بود.

اخلاق چیست؟!

حُرمت قائل شدن به ارزشها، افکار، حقوق و آزادی های اساسی اتباع، رعایت قوانین و نوع دیدگاه مردم است و اهمیت اخلاق از دیدگاه شریعت در حدی است که رسول معظم اسلام (ص) هدف اعلاي بعثت خود را به ثمر رسانیدن این بُعد گرانبایه انسانی معرفی میکند و می فرماید (بعثت لا تمّم مکارم الاخلاق) به خاطر اتمام و اکمال اخلاق، مبعوث به رسالت شده ام.

اخلاق اجتماعی، حوزه ای از فرهنگ عمومی یک جامعه را تشکیل میدهد که شامل عقاید، ارزشها، و هنجارهای اجتماعی هستند.

اخلاق اجتماعی مجموعه ای از اصول و قواعد رفتاری است که به گونه داوطلبانه از سوی فرد پذیرفته میشوند، و با درون شدن در وجود او یعنی پرورش دادن فضائل اخلاقی، نوع نگرش فرد به جامعه و دیگر انسانها را تعیین میکند و باعث بروز رفتارهای اخلاقی میگردند و در صورت سرپیچی ازین اصول و قواعد احساس شرمساری در وجدان فرد به وجود می آید.

ارزش اخلاق اجتماعی

گرانسنگی اخلاق اجتماعی بدین جهت است که علاوه بر بعد معنوی که موجب خود سازی انسان میشود، در رشد و توسعه ابعاد جامعه نیز نقش به سزایی دارد. زمانیکه اخلاق اجتماعی در یک جامعه به عنوان

مصاحبه با علی سینا ساحل

به خاطر چی ؟ مگه تمام مناطق افغانستان یک سان نیست. مگه تمام مردم از حقوق مساوی برخوردار نیست ؟ پس چرا این همه رقابت ؟ پس به این نتیجه رسیدم که برای بعضی وکلا موضوع ملی مطرح نیست فقط موضوع سمت و لیسان قوم مذهب . خیلی متاثر شدم پس از نتایج انتخابات ریاست جمهوری توانستم در کمیته سیاسی ریاست جمهوری ایفای وظیفه نمایم. همان طوری که بنده به این اصل زندگی میکنم (برای من قوم ، سمت ، دین ، مذهب و لسان مطرح نیست جز اصل انسانیت و بشریت.

ب : راز موفقیت دانشجویان را در چی میدانید؟
میردازیم به چند اصل که قرار ذیل وضاحت میدهم

۱. حس کنجکاوی داشتن :

شخص من هیچ استعداد خاص ندارم اما فقط عاشق کنجکاوی هستم. باید راهای را جستجو کنیم که مارا تحریک به کنجکاوی میکند. من کنجکاو هستم مثلاً برای پیدا کردن علت این که چگونه یک شخص موفق است و شخص دیگر شکست می خورد. به همین دلیل است که من سال ها وقت صرف تحقیق و پژوهش کردم و خرسندم بابت این کارم. پیگیری کنجکاوی من راز موقعیت برای رسیدن به موقعیت است.

۲. پشت کار داشتن :

من زکاوت خوب ندارم فقط برای مشکلاتم زمان زیادی میگذرانم. اگر توجه داشته باشید به کادوی که باید در آدرس مشخص توسط پوست انتقال یابد آدرس تا زمان کار آمد است که کادو را به محل که آدرسش است برساند. با اهداف که داریم میتوانیم به مقصد برسیم اما داشتن پشت کار نیز موثریت خاص خود را دارد.

الف : به نام خداوند و هزار دورد نثار سرور کاینات و اهلیت ایشان سخن را آغاز میکنیم . امیدوار هستم که بتوانم از آن به نتیجه های خوبی دست پیدا کنیم

اسمم علی سینا و تخلصم ساحل است در سال ۱۳۷۵/۱/۱ هـ ش در ولایت لوگر ولسوالی برکی برک در یک خانواده اهل علم و قلم چشم به جهان گشودم پدرم شخص مهربان است که همیشه سپاس گذارم بابت کمک هایش در ابعاد زندگی پدرم طبیب است و دردانشگاه طبی کابل تحصیل کرده است. دروس ابتدایه الی صنف ۱۲ را در لیسه شاولیس قرن به پایه اکمال رسانیدم بنده در ایام متعلیمی اشتیاق زیادی به علم حقوق داشتم و همیشه کتاب های مرتبط به این علم را مورد مطالعه قرار میدادم. اما واقعیت این است که من در میخانیک قوی نیستم به همین دلیل است که چند کردیت را افتادم اما پذیرفت شکست در من دیده نشد. به این عقیده هستم که اگر قرار باشد من کامیاب و موفق شوم این اتفاق می افتد. در سال ۱۳۹۵ هـ ش در دانشگاه خاتم النبیین دانشکده فقه و حقوق ثبت نام کردم بعد از پایان دادن دوره کارشناسی در این دانشگاه حالا خرسندم که در هیچین دانشگاه را برای تحصیل انتخاب کردم زیرا این نهاد تحصیلی خصوصی طبق شعارش همیشه در تلاش شگوفایی دانشجویان است با توجه به یک مضمون تحت عنوان حقوق اساسی افغانستان که استاد به نام عبدالعلی محمدی تمکی تدریس میشد موضوع خیلی بر ایم شیرین شد به خصوص شورای ملی افغانستان و کنجکاو شدم تا در این نهاد به کار آغاز کنم بعد از تلاش های زیاد توانستم در کمیسیون روابط خارجی مجلس نماینده گان به کار گماشته شدم مجلس محل رقابت سیاسی بود و من در جیرت بودم که این همه رقابت

۳. تمرکز بودن :

یاد بگیرید که در حال باشید و تمام فکر تان را بدهید به کاری که در حال حاضر انجام می دهید انرژی متمرکز توان افراد است و این تفاوت پیروزی و شکست است

۴. قدرت تخیل :

تخیل همه چیز است. می تواند باعث جذاب شدن زندگی شود. تخیل به مراتب از دانش مهم تر است تخیل پیش درآمد تمام داشته های شما در آینده است نشانه واقعی هوش دانش نیست تخیل است اجازه ندهید چیزهای قدرتمندی مثل تخیل به حالت سکون دربیایند

۵. شکست پذیری و اشتباه کردن :

کسی که هیچ وقت اشتباه نمی کند هیچ وقت هم چیز جدید یاد نمی گیرد هرگز از اشتباه کردن نترسید چون اشتباه شکست نیست. اشتباهات شما را بهتر زیرک تر و سریع تر

۶. زندگی در زمان حال :

من هیچ موقع در مورد آینده فکر نمی کنم، خودش بزودی خواهد آمد تنها راه درست آینده شما این است که در همین لحظه باشید. شما زمان حال را با دیروز یا فردا نمی توانید عوض کنید. بنابراین این از اهمیت فوق العاده برخوردار است که شما تمام تلاش خود را به زمان جاری اختصاص دهید. این تنها زمانی است که اهمیت دارد، این تنها زمانی است که وجود دارد.

۷. خلق ارزش :

سعی نکنید موفق شوید، بلکه سعی کنید با ارزش شوید وقت خود را به تلاش برای موفق شدن هدر ندهید بلکه وقت خود را صرف ایجاد ارزش کنید. اگر شما با ارزش باشید، موفقیت را جذب می کنید. استعدادها و موهبت هایی که دارید را کشف کنید. بیاموزیم چگونه آن استعدادها و موهبت های الهی را در راهی

استفاده کنید که برای دیگران مفید باشد. تلاش کنید تا با ارزش شوید و موفقیت شما را تعقیب خواهد کرد.

۸. انتظار نتایج متفاوت نداشته باشید :

دیوانگی یعنی انجام کاری دوباره و دوباره و انتظار نتایج متفاوت داشتن شما نمی توانید کاری را

می کنند اگر شما از آنها استفاده مناسب کنید. قدرتی که منجر به اشتباه می شود را کشف کنید به نظر من این را همیشه گفته ام و اکنون هم می گویم، اگر می خواهید به موفقیت برسید اشتباهاتی که مرتکب می شوید را ۳ برابر کنید.

ت : شما دو دوره به نماینده گی از دانشکده فقه و حقوق در محاکم تمثیلی اشتراک کردید لطف کرده از دستاورد های تان بگویند؟

همان طوری که قبلاً بیان کردم حس کنجکاو بودن راه خوبی برای موفقیت است و همین حس کنجکاوی بود. دانشگاه خاتم النبیین همان طوری که از شعار آن پیدا است نماد تعهد و تخصص به دانشجویان خود دروس عملی و نظری را به صورت بهتر تدریس میکند. و از همین رو در برنامه که در موسسه حقوق بشر و محو خشونت علیه زن دایر شده بود اشتراک کردم و بعد از سپری کردن ۶ ماده دوره نظری در نهاد نوبت به نوشتن میمورل نویسی و مقاله نویسی شد که بدبختانه بگویم که مقاله من مورد تایید قرار نگرفت اما خرسند بودم که یک خانم دلیر دیگر که به نماینده گی از دانشگاه اشتراک کرده بود مقاله اش مورد تایید قرار گرفت بله خانم زرمینه عظیمی خانم که چالش های فراوان و چالش مرد سالاری در این کشور توانست قدم فراتر بگذارد و مایع افتخار به خود و دانشگاه شود همان گاه برایم مجسم شد که معیوب بودن مانع موفقیت نیست بلکه این تلاش شخص است که فررد را به قله های بلند موفقیت میرساند. بعد از میمورل نویسی و آماده شدیم برای اجرای محاکم تمثیلی اجرا محاکم تمثیلی اولین اجرای بود که باید در

هر روز انجام دهید و انتظار نتایج متفاوت داشته باشید، به عبارت دیگر، نمی توانید همیشه کار یکسانی (کارهای روزمره) را انجام دهید و انتظار داشته باشید متفاوت به نظر برسید. برای اینکه زندگی تان تغییر کند، باید خودتان را تا سر حد تغییر افکار و اعمالتان متفاوت کنید، که متعاقباً زندگی تان تغییر خواهد کرد.

۹. دانش از تجربه می آید:

اطلاعات به معنای دانش نیست. تنها منبع دانش تجربه است دانش از تجربه می آید. شما می توانید درباره انجام یک کار بحث کنید، اما این بحث فقط دانش فلسفی از این کار به شما می دهد. شما باید این کار را تجربه کنید تا از آن آگاهی پیدا کنیم. دنبال کسب تجربه باشیم! وقت خودتان را صرف یاد گرفتن اطلاعات اضافی نکنیم دست بکار شوید و دنبال کسب تجربه باشیم

۱۰. اول قانون بیاموز بعد بهتر بازی کنیم:

اگر شما قوانین بازی را یاد بگیرید از هر کس دیگر بهتر بازی خواهید کرد. دو گام هست که ما باید انجام بدهیم اولین گام این که شما باید قوانین بازی که می کنید را یاد بگیرید، این یک امر حیاتی است. گام دوم هم اینکه شما باید بازی را از هر فرد دیگری بهتر انجام بدهید. اگر شما بتوانید این دو گام را حساب شده انجام دهید موفقیت از آن شماست.

بیرون از دانشگاه به نماینده گی از دانشگاه خاتم النبیین انجام میدادیم همه مصمم بودیم که باید پیروز شوم و این اتفاق افتاد از میان دانشجویان و دانشگاه های دولتی و خصوصی که اشتراک کرده بودند در این برنامه برای دانشگاه خاتم النبیین در سفارت کانادا در حضور مقامات دولتی و نماینده های خارجی در این مکان مقام نخست را رقم زدیم لحظه خوشی و پیروزی همان لحظه بود که دانشجویان خاتم قادر به پاسخ گویی به سوالات قضات بود. زمان استرس زمان انتظار به نتیجه است هیئت قضایی مقامات دولتی نماینده های دانشگاه ها و پیروزی شعار تعهد و تخصص بود.

برای بار دوم : کرونا و دیگر گونی جهان و از سوی دیگر تمام نهاد های تحصیلی و تعلیمی در قرنطینه بودند موضوع از آنجا آغاز شد که باید در سایت برای یک برنامه خلیلی دلچسپ تحریک حس کنجکاوی و از سوی دیگر اشتراک کننده از سراسر کشور حتی از ایران اشتراک بیش از ۳۴۰ تیم استرس برنده شدن و مقام های عالی کسب کردن بعد از تکمیل کردن میمورل ها آماده اجرای برنامه شدیم برنامه تحت عنوان حقوق اساسی مردم افغانستان کشوری که همیشه حقوق اتباع آن توسط عدی نقض میگردد کشوری که قانونش مثل تار عنکبوت است زنبور ها به راحتی از آن عبور میکنند اما مگس ها

در آن متوقف میگرد. بعد از آماده شدن و آماده گی برای این مرحله در دانشگاه رنا برای اجرا عازم شیدیم من از باختن ترس نداشتم زیرا باختن موفقیت من است بعد از اجرای برنامه و اعلام نتایج بیست نفر از ۳۴۰ تیم به سیمی فاینل راه یافتند که خشبختانه من نیز شامل سیمی فاینل بودم خوشی برایم دست داد و استاد عبدالصیر نبی زاده را از موضوع آگاه کردم دیگه باید میجنگیدم نه برای خود بکله به خاطر شعار تعهد و تخصص بعد از چند مدت برنامه فاینل برگزار شد که بیست نفر اشتراک کننده با هم رقابت کردند بعد اعلان نتایج من موفق مرحله نهایی شدم و این جا بود که بوسه به پرچم نهاد تعهد و تخصص زدم . باید آماده می شدم برای یک برنامه خیلی حساس همان برنامه فاینل است. که در دانشگاه خاتم النبیین میزبانی شد بعد از اجرا و اعلام نتایج مقام نایب قهرمان را برای دانشگاه رقم زدیم البته من شکست نخوردم پیروز شدم زیرا دانش از تجربه میاید دستاورد من از این دو برنامه ارتقای ظرفیت تندیس یا هم سرتیفیکت نبود دستاورد من علمیت بود و دستاورد من افتخار بخشیدن به شعار تعهد و تخصص بود.

ث : نقش محاکم تمثیلی در ارتقای ظرفیت دانشجویان و مهارت های حقوقی آن؟
توصیه من به دانشجویان این است که اول قانون بیاموزیم بعد بهتر بازی کنیم یعنی این که اول باید دانش حقوقی را فرا گرفته و بعد وارد عمل شویم . محاکم تمثیلی یکی از لازمیت های است که دانشجویان حقوق باید فراگیرد زیرا این برنامه بستگی دارد به اجزایی شدن نوت ها و چپتر های که روز مره مورد مطالعه قرار میگرد محاکم تمثیلی دانشجویان را آشنا میسازد راجع به دستگاه عدلی و قضای نحو رسیدگی به دعوای در محاکم سارنوالی ها چنانچه که قبلانیز گفته ام دانش از تجربه می اید پس تجربه کسب کنید از هر طریق که شمارا به موفقیت درونی برساند

ج: خاطرات تلخ و شیرین در زمان تحصیل در دانشگاه

دوران دانشگاه و سر کلاس درس رفتن برای همه ما خاطرات شیرین و تلخی را زنده می کند. دوران ۴ ساله تحصیل پر است از روزهای درس خواندن

و نخواندن، شوخی ها و گریه ها و حتی اخراج شدن ها!

حتی اگر بهترین دانشجوی دانشگاه و کلاس هم بوده باشیم حتما در کارنامه تجربی مان شیطنت های کوچک پیدا می شود. البته این شوخی ها و شیطنت ها جدا از دانشجویان است که شیطنت در خون شان عجین بود.

روز استاد که می شود همه دانشجویان سعی می کنند با هدیه های رنگارنگ دل استاد های که اذیت شان کرده ایم به دست بیاوریم. اما غافل از این که هدیه ها جبران خوبی برای آن شیطنت های که در کارنامه داریم نخواهد بود و باید درس که افتادیم از سر بخوانیم

۱۳ میزان روز استاد است تنها روزی که کوشش میکنم بهترین باشیم و اندکی فقط اندکی دست از شوخی ها و شیطنت های معمولی برداریم زود سر صنف حاضر می شویم و البته بماند که اگر امتحان در آن روز باشد حتما لغو می کنیم و می گفتیم آخر در روز استاد امتحان میگیرد؟؟؟؟!

شیطنت ها و شوخی ها و خاطرات هستند که همه ما در ۴ سال دانشجویی یک بار انجام داده ایم از خیابان آزاری تا ازیت استاد سر صنف و درگیری دانشجویان با هم . بشتر این خاطرات مشترک هستند که دست کم هر کدام ما یک بار تجربه اش را داریم اما بعضی از شوخی و شیطنت های هم هستند که مختص به افراد خاص هستند.

پیشنهادهات

- ✓ تطبیق دقیق قوانین مقررره داخل دانشگاه و حمایت از علم و دانش
- ✓ برگذاری محاکم تمثیلی در داخل دانشگاه برای دانشجویان و حتی طبق لازم چند واحد برای عبور از این برنامه
- ✓ ایجاد پالیسی ها و اتخاذ تدابیر مشخص به هدف حمایت و از دانشجویان

- ✓ فرهنگ سازی اجتماعی مطالعه تحقیق
- ✓ تقویت زیر بناهای اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی از طریق ایجاد فرصت های آموزشی
- ✓ مبارزه جدی علیه بد رفتاری در داخل دانشگاه از سوی دانشجویان و کارمندان و ایجاد یک کمیته نظارتی مافوق کارمندان
- ✓ طرح و تطبیق برنامه های مشخص و منظم به هدف بلند بردن آگاهی دانشجویان در داخل دانشگاه یا خارج از دانشگاه
- ✓ حسن نیت و رفتار مناسب دانشجویان با همدیگر ابراز محبت در حدود شریعت اسلامی و حفظ کرامت انسانی
- ✓ تدوین و اجرای یک سیاست علمی توسط کارمندان اداری و در ست رس بودن تمام کارمندان اداری برای دانشجویان در زمان های رسمی
- ✓ سیر علمی دانشجویان در ارگان های زیربپ
- ✓ رقابت سالم دانشجویان از تمام دانشکده ها با همدیگر و ایجاد هم چین برنامه های از طرف دانشگاه بالای تمام دانشکده ها.
- ✓ گسترش فرهنگ مطالعه کتاب و کتاب خوانی ایجاد و گسترش روحیه پژوهشگری دانشجویان
- ✓ گسترش فرهنگ مطالعه کتاب و کتاب خوانی ایجاد و گسترش روحیه پژوهشگری دانشجویان و نشر آن بعد از سپری کردن معیادها در مجلات و رسانه های همه گانی
- ✓ معرفی کردن دانشجویان در خارج از دانشگاه برای ارتقای ظرفیت
- ✓ اهدای کمک های مادی و معنوی برای دانشجویان ممتاز و افتخار آور دانشگاه
- ✓ اهدای برسیه در داخل دانشگاه و خارج از دانشگاه که هم کف با دانشگاه است حتی در خارج از کشور.

و من الله توفیق

مادر...!

وقتی فیس از باران به خانه رسیدم
برادرم گفت: پرا پتری با خود نبردی؟
فواهرم گفت: پرا تا بند آمدن باران صبر نکردی؟
پدرم با عصبانیت گفت: تنها وقتی سرما خوردی متوجه فواهی شد.
اما مادرم در حالی که موهای مرا فشک می کرد گفت: باران احمق
این است معنی مادر...

مادر بودن...!

مادر بودن سفت ترین و پر مشقت ترین کار دنیا است که تا آخر عمر هم باز نشستگی ندارد. و تنها حقوقی که بابت
آن طلب میکند اندکی عشق است
مادرم تو را عاشقانه دوست دارم
و با تمام وجودم به تو عشق می ورزم
مقام مادران

مادران از تاریخ و زندگی بشر همواره مقامی بلند داشته اند. آثار دینی و ادبی ملت های گوناگون در باره مادر نکته های
آموزه های فواندنی و شنیدنی دارد. مسلمان نیز بر اساس آموزه های دینی خود مادر را در جایگاهی والا نشاند و حرمت
او را پاس داشته اند.

در روایت است شفص گناهکاری نزد پیامبر آمد، و پشیمانی خود را آشکار ساخت و پرسید: پی راهی در پیش بگیرم
که خداوند سریعاً از گناهان من درگذرد؟ رسول خدا پرسید: از پدر و مادر تو کدام یک زنده اند؟ پاسخ داد: پدرم. فرمود به
او خدمت کن. پس از رفتن آن شفص گناهکار، پیامبر خدا (ص) به اصحاب فرمود: (اگر این مرد مادر می داشت و به او
خدمت می کرد، گناهانش به سرعت آمرزیده می شد).

با احترام

و هیله سادات

دانشجوی سمسٹر سوم حقوق

دختری که نگذاشت، دنیا نامپدش کند!

شد که اسمش را «زرمینه» گذاشتند. مرتضا پدر زرمینه، از پدر و مادر یتیم مانده بود و مدتی با خواهر و داماد خود به سر برده بود. بعد از چند سالی، نعیم‌بای مامای مرتضا او را به خانه آورده بود و دخترش را به او داده بود. مرتضا شده بود، خانه‌داماد. رسمی که بسیاری اوقات عاقبت رضایت‌بخشی هم نداشته است. جنگ‌های منطقه سرانجام منجر به مهاجرت شده بود. مهاجرت عمومی و بزرگ با تمام اقوام و تمام خویشاوندان. صدها کیلومتر دورتر از دولتیار تا مزار شریف و تا کمپ مهاجرین دشت شور.

زرمینه، در مزار شریف کودک یک ساله‌ای بود که خانواده‌اش متوجه شد، پای چپش را مانند پای دیگر نمی‌تواند حرکت بدهد. هر چند او را به داکتر بردند، اما زیاد توجه نکردند و خیال کردند، به زودی بهبود خواهد یافت. اما بهبود نیافت. مردم حالا از بلخ، دوباره به غور آمده بودند. زرمینه هفت ساله شده بود. خانواده‌اش، او را به هرات بردند، تا پایش را تداوی کنند،

باران با شدت عجیبی می‌بارید. هوا برق می‌زد و صدای وحشت‌ناک تندر، دشت دولتیار را درمی‌نوردید و به سرعت به سوی کوه‌های سرچنگل و مرغاب می‌رفت. ابرها پایین آمده بودند. شعاع دید کوتاه بود و باران و بخار همه جا را فرا گرفته بود. دختری با عصا، که چادر سیاه کتانی به سر داشت با پایی که در قالب گچ بود، در جاده‌ای پر از گل‌ولای، تنها و بی‌یاور، به طرف خانه می‌رفت. باران، سرک خامه را در گل‌ولای غرق کرده بود. کفش‌های دختر، پر از آب و گل بود و پایش در گچ، می‌افتاد. دوباره بالا می‌شد. باز می‌افتاد، باز بالا می‌شد. رعد و برق ادامه داشت. باران به سر و صورتش می‌زد و قطرات زلال آب از موهایش می‌چکید و با اشک‌هایش یکی می‌شد. چادر کتان، تر شده و رنگ داده بود. رنگی که حالا با باران در صورت دختر جریان یافته بود. نمی‌دانست بنشیند و با خود گریه کند، یا جیغ بزند و راه برود. راهی که رفتنش نیز آسان نبود و مسیری که گویا پایانی نداشت. او هر روز فاصله‌ای را که خواهرش در ۴۰ دقیقه به پایان می‌رساند، به دو ساعت طی می‌کرد. دو ساعت از این طرف، دو ساعت از آن طرف. این فاصله شاید برای آدم‌های دیگر، راه بسیاری نبود، اما برای دختری که دستش بر عصا بود، سفر دشوار و طاقت‌فرسایی بود. هر روز، در تمام سال. در گرما و سرما. چهار ساعت در راه مکتب. تنها و بی‌رفیق.

تولد در میان جنگ و بمباران

سال ۱۳۷۳، در دهکده، سال بمباران و مهاجرت بود. سال جنگ و هیاوو. دولت مجاهدین و حزب جمعیت، با مردم منطقه در افتاده بود. اسماعیل خان از هرات به غور لشکر کشیده بود و دولتیار، در آتش جنگ می‌سوخت. دهکده‌ها پر بود از بمباران و پر بود از صدای جت‌های جنگی و پر بود از بوی باروت. در چنین فضا و شرایطی در یکی از صبح‌های آفتابی دهکده، در خانه‌ی غریبانه‌ی مرتضا و مینا، دختری تولد

تداوی اما نتیجه‌ی قناعت‌بخشی نداشت. حالا در منطقه از جنگ و بمباران روزهای تولد زرمینه خبری نبود. شاگردان، گروه‌گروه به مکتب می‌رفتند. تحصیل و تعلیم، آرزوی هر نوجوانی بود که در آن محله زنده‌گی می‌کرد. مکتب ابتدایی «تیل‌بای‌نظر»، روستایی که زرمینه زنده‌گی می‌کرد، مورد توجه خاص متنفذان محل بود.

رییس منطقه، خانه‌ی شخصی‌اش را به صنف درسی، بدل کرده بود و به دستور او برای معلمان، زمین خاصی تعلق گرفته بود که کشت می‌کردند و حاصلش را به معلمان می‌دادند. در همین مکتب حتا در دوره‌ی طالبان، دختران نیز پنهانی درس می‌خواندند. روزی هیأتی از معارف طالبان، به این مکتب آمده و بود و در کتاب حاضری دیده بود که شاگردی به اسم راحله نیز در حاضری حضور دارد. پرسیده بود که این دختر در میان پسران چه می‌کند؟ رییس منطقه، به هیات گفته بود این شاگرد، دختر نیست، مردم ما کم‌سواد هستند، پدرش، پسر خود را نام دخترانه گذاشته است. راحله رحمان‌زاده این روزها، تربیه‌ی معلم غور را ریاست می‌کند و از دانشگاه امریکایی افغانستان ماستری گرفته است.

در کانکور سرتاسری

سال ۱۳۹۳ زرمینه که سال‌ها مسیر بازار تایمینی تا لیسه‌ی تیل‌بای‌نظر را با عصا پیاده آمده بود و اول نمره‌ی صنف خود بود، مکتب را به آخر رسانده بود. پنج سال بود که مرتضا از جهان رفته بود و رمضان برادر زرمینه، مسوولیت خانواده را به عهده داشت. رمضانی که مکتب را از صنف نهم از ناگزیری ترک کرده بود و حالا صدها کیلومتر دورتر، در صف اردوی ملی می‌جنگید و در کنار امنیت ارزگان، نان خانواده خود را نیز تامین می‌کرد. در این سال، رمضان مقداری پول پس‌انداز کرده بود تا خواهرش را به پاکستان ببرد و پای او را عملیات کند. زرمینه صنف دوازدهم مکتب بود که به پشاور رفت و مهره‌های کمرش عملیات شد تا شاید پایش بهبود پیدا کند. او دو ماه تمام در شفاخانه‌ی پشاور بستری بود و لذا به درس‌های مکتبش

نرسیده بود و اول نمره‌گی را نیز از دست داده بود. شش ماه بعد، قرار بود زرمینه دوباره به پاکستان برود، اما نرفته بود. خانواده، دیگر پولی در بساط نداشت که زرمینه را به پشاور برساند. هنوز هم عصا یاور زرمینه بود. عصایی که چند سال قبل شفاخانه‌ی صلیب سرخ در کابل زمانی که زرمینه صنف ششم مکتب بود به او داده بود. عصایی که اگر زودتر به دستش می‌رسید، شاید اوضاع پایش بدتر نمی‌شد. زرمینه این سال در کانکور اشتراک کرد. به خاطر مشکل پای خود اما، ناامید بود. انتخابش هم دقیق نبود. وقتی نتایج کانکور اعلام شد، زرمینه به دانشگاه راه نیافته بود. دردی که روی دردهای دیگر قرار گرفته بود.

به سوی تحصیلات عالی

زرمینه اما، دختر محکم و با اراده‌ای بود. او تسلیم شرایط نشد. حالا او از ریاست معلولان ولایت غور، سالانه ۶۰ هزار افغانی حقوق معلولیت گرفته بود و شنیده بود که دانشگاه‌های خصوصی برای معلولان تخفیف مناسبی هم دارند. رمضان نبود که با او مشورت کند. یک روز تصمیم گرفت که حقوق معلولیتش را بردارد و به خاطر تحصیل به کابل برود. وقتی پلان خود را به مادر گفت، مادر با دلهره و سکوت به طرفش نگاه کرد. سرانجام گفت خودت بهتر می‌فهمی. اگر می‌توانی در کابل زنده‌گی کنی و هزینه‌هایش را تهیه کنی، خدا پشت و پناهت باشد.

زرمینه یکی از صبح‌های سال ۱۳۹۵ در موتوری سوار شد و با آینده‌ی نامعلومی به سوی کابل راه افتاد. وقتی کابل رسید و به دانشگاه خاتم‌النیین در رشته‌ی حقوق ثبت نام کرد، به رمضان تماس گرفت. از اول، با او مشورت نکرده بود که مبادا مخالفت کند. رمضان اما، با زرمینه موافقت کرد و گفت، به هر حال سالانه ۲۰ هزار افغانی به تو داده می‌توانم. زرمینه با حقوقی که از شهدا و معلولین می‌گرفت و کمکی که از برادرش دریافت می‌کرد، می‌توانست، ادامه‌ی تحصیل بدهد. نتایج سمستر اول دانشگاه که اعلام شد، زرمینه ۹۸ درصد نمره گرفته بود. نمره‌ای که او را مستحق امتیاز تحصیل رایگان می‌ساخت. او این

و تعطیلی‌ها به دولتیاری رفت. وقتی به کابل برگشت، مکتوبش را به صفت سارنوال منع خشونت به غور فرستاده بودند. زرمینه توقع داشت در کابل در دادستانی کل، توظیف شود تا بتواند خواهر و برادر کوچک‌ترش را بیاورد و زمینه‌ی تحصیل‌شان را فراهم سازد. امیدهای آینده

زرمینه عظیمی می‌گوید: «وقتی طرف مشکلات جسمی و مالی و اوضاع زنده‌گی‌ام می‌بینم، باور می‌کنم که انسان خیلی قوی و با اراده‌ای بوده‌ام. معلولیت وضعیست سختی است. طعنه‌های که در کودکی می‌شنیدم و دل‌سوزی‌هایی که در بزرگ‌سالی به خاطر معلولیت به من می‌شد هر دو ناراحت و ناامیدم می‌ساخت. در خانواده و اطرافیان، کسی نبود که مرا تشویق کند. من در مکتب اول نمره بودم. اما هیچ کس مرا هیچ وقت تشویق نکرد. حالا اما، قوی‌تر و امیدوارتر از گذشته هستم. بیش‌تر از هر چیز آرزو دارم پایم را تداوی کنم. بعد می‌خواهم ماستری بخوانم و در وظایف بهتر و بلندتری خدمت کنم. وقتی به گذشته‌ی خود و به وضع مالی خانواده و آن روز بارانی در میان آب‌وگل کنار قشلاق «چکاب» فکر می‌کنم، برای خودم هم غیرقابل باور معلوم می‌شود. انسان اگر بخواهد، کارهای بسیاری می‌تواند انجام بدهد. تصمیم قاطع و مبارزه، مهم است.»

درجه را در چهار سال تحصیل، حفظ کرد و با توجه به امتیازی که برای معلولان در نظر بود، هیچ فیزی به دانشگاه پرداخت. او با هشت دختر دیگر در لیلیه‌ی دانشگاه خاتم‌النبین، اتاق گرفته بود و پولی که سالانه از برادرش و ریاست معلولین به او می‌رسید، مصارف لیلیه و رفت‌وآمدش را به غور به خوبی کفایت می‌کرد.

زرمینه در سال ۱۳۹۸ از دانشکده فقه و حقوق دانشگاه خاتم‌النبین (ص) برای یک دوره کارآموزی (عملی منع خشونت) با جمع از دیگر از دانشجویان این دانشکده، به موسسه حقوق بشر و منع خشونت، معرفی شد. زرمینه در دوره کارآموزی خوش درخشید و با شرکت در مسابقه محکمه تمثیلی منع خشونت، مراحل ابتدایی و نیمه‌نهایی را با موفقیت پشت سر گذاشت و در مرحله‌ی نهایی و فاینل، از میان شرکت‌کننده از دانشگاه‌های مختلف توانیست که مقام اولی را از آن خود نماید.

کارمند دادستانی کل

اوایل سال ۱۳۹۹ دادستانی کل ۱۰ بست را برای استخدام معلولین اعلان کرده بود. زرمینه عظیمی نیز در میان ۱۳۷ نفری بود که برای امتحان در این پست‌ها رقابت می‌کردند. وقتی نتایج امتحان مشخص شد، زرمینه در میان ۱۰ نفری قرار داشت که به دادستانی کل راه یافته بود. بعد از امتحان، او به خاطر مشکل کرونا

دانشجویان ممتاز دانشکده فقه و حقوق به ترتیب نمره اول الی سوم نمره عمومی دانشکده

بی بی سمیه پرویزی
اول نمره عمومی
فیصدی نمرات: ۹۹/۰۵

سوسن علمیار
دوم نمره عمومی
فیصدی نمرات: ۹۸/۴۳

بلقیس سلطانی
سوم نمره عمومی
فیصدی نمرات: ۹۸/۱۱

EVAV MOOT COURT COMPETITION 2020

- Moot Court preparation started on the beginning of February, before organizing Moot Court Competition, we organized pre Moot Court session for students on 11th of February. On this day, students prepared and practiced in order to be ready for general round Moot Court Competition.
- Moot Court Competition was hold on 13 and 14 of February 60 .2020 students were participated in Moot Court Competition and 20 more judges were chosen for judging.
- In the first day of Moot Court Competition, HREVO hold general round Moot Court Competition. This competition were among 11 teams of different universities of Ghargistan, Khatam- All-Nabaieen, Kabul University and Aviceena.
- Then after the general round competition, we organized the semifinal Moot Court Competition which holds among 6 teams. These 6 team selected among 11 team from general round.
- In the semifinal round only 6 teams pleaded. These 6 team were from four universities, 1 team from Ghargistan University, 1 team from Aviccena University, 1 team from Khatam-All-Nabaieen University and 3 teams from Kabul University. These 6 teams come out to the semifinal based on the high score of judges.
- Final Moot Court Competition hold on March 2020 ,4 at the Canadian Embassy in Kabul. In this day we had invited around 100 participants, 60 to 65 of them were our beneficiaries, 25 of them were volunteer judges and the rest of them were our stockholders representatives.
- On this final day of Moot Court, HREVO appreciated all volunteer judges, stockholders and students.
- Due to Canadian Embassy limited space, we could not invite all participants, but only 30 beneficiaries, some limited judges for a panel and universities representatives were invited to the Canadian Embassy for the final Moot Court Competition.
- The main objective of final Moot Court Competition was to manifest and figure out the level of students and their skills of advocacy, communication and legal analysis and conversation in the panel of moot court which they had absorb during 6 to 7 months of CLEP.
- In the final round Moot Court Competition only 3 best score teams selected from 6 team.
- These 3 team were from Khatam-All-Nabaieen, Ghargistan, Aviccena and Kabul University . Khatam-All-Nabaieen University took the 1st position among four universities.
- Besides that, the students whom participated in article writing competition, also presented their themes on women issues in Afghanistan.

**Eradication of Violence
Against Women Moot Court
Award Presented to
Finalist Team
2020**

Khatam Al Nabieen University
Vice Chancellor of Research & Technology

دانشکده فقه و حقوق

تبدیل شدن دانشکده به مرکز معتبر آموزش و تولید دانش حقوقی و کسب جایگاه برتر در میان مراکز مشابه در سطح کشور.

د هېواد په سطحه د ورته نهادونو په منځ کې د ښه ځای کې ترلاسه کول، د حقوقي پوهې پنځونې او په معتبر ښوونیز مرکز د پوهنځي بدلول.

Becoming the University's accredited center for the training and production of legal knowledge and gain a leading position among similar centers nationwide

- تلاش و برنامه ریزی برای سهم بیشتر در تولید و ترویج دانش حقوق و ارزشهای حقوقی در کشور.

- تربیت نیروی انسانی متعهد و متخصص در عرصه های مختلف حقوق.

- برگزاری برنامه های فوق لیسانس با بهره گیری از امکانات علمی و پژوهشی مناسب.

- په هېواد کې د حقوقي پوهې او حقوقي ارزښتونو په پنځونه کې د ډیرې ونډې اخیستلو لپاره هڅې او پلان جوړول؛

- د حقوقو په مختلفو برخو کې د متعهد او متخصص انساني ځواک روزل

- د مناسبو علمي او تحقيقاتي امکاناتو څخه په گټې اخیستنې د فوق لیسانس برنامو جوړول.

Attempting and planning for greater participation in the production and .promotion of knowledge of law and legal values in the country

Training dedicated and specialized human resources in different areas of .law

Holding postgraduates degree programs with the suitable scientific and research facilities

